Studium olomouckých kleriků v Římě na papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století*

Jitka Jonová

Bohoslovci a kněží z Moravy (jak z olomoucké arcidiecéze, tak z brněnské diecéze) studovali do první světové války v Římě v Collegiu Germaniku[1] a v kněžské koleji S. Maria dell'Anima.[2] Zásadní změna však nastala po vzniku samostatného Československa v roce 1918, další studium na výše uvedených ústavech už bylo takřka nepřijatelné. V úvahu tak přicházela možnost studia moravských alumnů v České koleji (Bohemicum) v Římě, která však kapacitně nedostačovala pro kleriky ze všech diecézí z Československa, vybudována proto byla kolej Nepomucenum. Nemalým problémem bylo finanční zajištění, ale i ten se dařilo postupně zvládat. V rámci fondu Arcibiskupství Olomouc se dochovaly čtyři kartony s materiály k problematice římských studií a koleje Nepomucenum, které reflektují jak otázku výběru a formace kandidátů, tak ale zvláště jejich hmotné zabezpečení.

1. Myšlenka společné koleje ve druhé polovině 19. století

Už v roce 1871 se objevila myšlenka společného studia českých a moravských alumnů v Římě, a to jak ze strany pražského arcibiskupa Schwarzenberga, tak i olomouckého arcibiskupa Friedricha Fürstenberga. Fürstenberg doporučoval prokurátorem této myšlenky ustanovit

* Studie vznikla v rámci projektu CMTF_2012_005 „Olomoucká (arci)diecéze v dějinném vývoji", uděleném v rámci studentské grantové soutěže Grantovou radou UP v Olomouci.

1 Srov. např. Peter Schmidt, *Das Collegium Germanicum in Rom und die Germaniker: Zur Funktion eines römischen Ausländerseminars (1552–1914)*, Tübingen: Max Niemeyer, 1984.

2 Srov. např. *S. Maria dell'Anima: Zur Geschichte einer „deutschen Stiftung" in Rom*, ed. Michael Matheus, Berlin: De Gruyter, 2010.

Jitka Jonová, „Studium olomouckých kleriků v Římě na papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století," *Studia theologica* 14, č. 4 [50] (2012): 62–87.

pražského kněze Karla Jaeniga.[3] Papež Pius IX. schválil snahu získat finanční zajištění pro studium kleriků a kněží v Římě.[4]

V roce 1884 vzniklo Bohemicum – Česká kolej v Římě, kde ale studovali pouze klerikové z českých diecézí.[5] Olomoucký arcibiskup František kardinál Bauer v roce 1913 opět připomněl myšlenku společné koleje s odvoláním na vyjádření papeže Pia X. ze 4. prosince 1912, aby v Bohemiku bydleli jak Češi, tak Moravané. Bauer proto vyzývá ke sbírkám na alumny.[6]

Rektor Francisco Solieri vyjádřil radost nad snahou kardinála Bauera realizovat přání papeže o studiu Moravanů v „Pontificio Collegio Bohemorum in Urbe."[7] Kardinál Bauer referoval kardinálu Skrbenskému do Prahy potěšující zprávu: 1. Diecézní duchovenstvo sebralo a předalo obnos 80 000 K. 2. Ministerští referenti vyjádřili ochotu, že by mohlo být dotováno deset chovanců z Moravy. 3. Biskup Huyn vyjádřil písemně svou ochotu spolupracovat v této záležitosti.[8] Bauer následně Skrbenského požádal, aby zařídil vše potřebné, aby se mohla Morava připojit k Čechám v Bohemiku.[9] Jenže v roce 1914 vypukla první světová válka, a tato záležitost tak byla opět odložena.

---

3 Listy od Friedricha Schwarzenberga a Friedricha Fürstenberga z dubna 1871. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc (dále citováno: ZA Opava, pob. Ol.). Fond Arcibiskupství Olomouc (dále citováno: AO), sign. C4/VIII, kart. 818.

4 List Pia IX. 21. 8. 1871, Řím. ZA Opava, pob. Ol., sign. C4/VIII, kart. 818.

5 Srov. František Zapletal, „Česká kolej v Římě," *Časopis katolického duchovenstva* 31 (1890): 129–147, 205–221. Tomáš Parma, „Un manoscritto interessante sulle origini del Collegio: ‚Appunti storici riguardanti la fondazione del Collegio Boemo' di Benedetto Lorenzelli," in *Dal Bohemicum al Nepomuceno: La cultura ceca e la formazione sacerdotale in un contesto di scontri nazionalisti e di coesistenza*, ed. Tomáš Parma, Olomouc: VUP, 2011, s. 29–48. Andreas Gottsmann, „Kardinal Franz Schönborn, die Gründung des Collegium Bohemicum und der Nationalitätenstreit in Böhmen," tamtéž, s. 49–68.

6 Na jednoho alumna počítá s fundací 25 000 korun rakouské měny. Srov. František Bauer, 18. 1. 1913, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

7 Srov. Francisco Solieri a Jan Dvořák, 26. 1. 1913, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

8 Pavel Huyn, 23. 1. 1913, Brno. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

9 Srov. Bauer, 3. 8. 1913, Skalička. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

2. Situace po roce 1918

Zanedlouho po skončení války se začalo opět uvažovat o studiích nadaných seminaristů a kněží z Moravy v Římě. Přicházela v úvahu jak varianta Germanika, tak varianta Bohemika.

V lednu 1920 sdělil státní sekretář kardinál Gasparri kardinálu Skrbenskému, toho času arcibiskupu olomouckému, že si papež velmi přeje obnovení Collegia Bohemika, které svoji činnost přerušilo kvůli válce, a vybízí jej ke spolupráci na obnově koleje.[10] Skrbenský si přál posílat kleriky na studia do Říma, stejně jako zesnulý kardinál Bauer, který na tento účel také sbíral peníze.[11] Přání papeže Benedikta XV., aby v Bohemiku studovali bohoslovci z celého Československa, bylo papežem při audienci 22. srpna 1920 sděleno také biskupu královéhradeckému Karlu Kašparovi.[12]

V září 1920 byla přijata rezignace kardinála Skrbenského na arcibiskupský stolec v Olomouci. V dalším jednání tak pokračoval jeho nástupce, arcibiskup Antonín Cyril Stojan. Dotázal se vicerektora Bouzka na platbu za případné alumny, bylo mu odpovězeno, že roční platba je 9000 lir ročně. Minimální měsíční platba je pak 400 lir měsíčně (ubytování a strava). „Prádlo by si buď přinesl svoje, nebo by se mu půjčilo kollejní; dvojí kleriku a zimní vrchní oděv a tak zv. soprán (plášť vycházkový) by se mu dalo šíti spolu s ostatními." Na volná místa v Germaniku má Morava a Slovensko sice právo, ale nyní nejsou z čeho financovat. Bouzek proto doporučil přenos těchto nadačních míst do České koleje. „Doufám, že Sv. Otec vykoupí sám ta místa, jako to učinil při zřízení české kolleje Lev XIII., jenž za to daroval kolleji 100 000 lir."[13]

Na studia do Říma do Bohemica byl následně vyslán za Olomouc jako první Alois Hájek.[14] Platby za něj hradil ordinář – Stojan, [15] ale usi-

---

10 Srov. Pietro Gasparri, 31. 1. 1920, Vaticano. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

11 Srov. Skrbenský, 29. 2. 1920, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

12 Srov. Kašpar, Papež Pius XI. a Nepomucenum v Římě. ČKD, roč. LXX, 1929, s. 844.

13 Srov. Josef Bouzek, 21. 8. 1921, Trevi – Umbrie. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/ /VIII, kart. 818.

14 Žádost o pas a visum na italský konzulát do Brna. Srov. Arcibiskupská konzistoř, 7. 11. 1921, Olomouc, ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818. V koleji pobýval v letech 1921–1923. Srov. Catalogus alumnorum Pont. Collegii Bohemi. Romae, s. 314.

15 Srov. A. C. Stojan, 24. 2. 1922. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818. Povinný studijní příspěvek mohl být odepsán z daní.

loval vymoci příspěvek z náboženské matice (české diecéze příspěvek dostávaly).[16] Z Prahy byl informován, že dotace pro římské alumny dostává arcibiskup, navíc kolej dostává drahotní příspěvek.[17] A bylo mu doporučeno, aby si Morava vymohla dotaci na alespoň 15 míst, ale také, že z roku 1914 existuje pouze dohoda, že Moravané budou přijímáni do České koleje, nikoliv jejich právo na volná místa.[18]

V roce 1922 biskup Karel Kašpar vyzývá, s ohledem na finanční podporu koleje z Ameriky, aby čeští kněží sloužili mše za dobrodince v Americe, laici měli přispívat dle svých možností.[19] V listopadu se konference československých biskupů usnesla, že Česká kolej bude sloužit pro všechny alumny z Československa. Kordač se tedy Stojana dotázal, kolik olomouckých alumnů se bude v koleji vydržovat a z jakých peněz.[20] O situaci arcibiskup Stojan také zpravil brněnského biskupa Kleina s tím, že chce požádat vládu, aby z moravské náboženské matice byly poskytovány příspěvky na chovance Moravy (na jednoho 2000 K ročně).[21] Biskup Klein s postupem arcibiskupa souhlasil.[22] Stojan dal obratem zaslat žádost o příspěvek na moravské alumny ministerstvu školství a národní osvěty.[23]

V rámci jednání Zapletal[24] zjišťoval, kde by bylo nejlépe intervenovat v otázce volných míst v Germaniku.[25] V březnu 1923 se arcibiskup Stojan

---

16 Srov. Arcibiskupská konzistoř 24. 2. 1922, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

17 Srov. Vošáhlík, 3. 3. 1922, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

18 Srov. Vošáhlík, 17. 3. 1922, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

19 Srov. Kašpar, 8. 12. 1921, Hradec Králové, ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

20 Ač tento dotaz vypadá velmi pozitivně, na listu je dopsáno: „Při ústní rozmluvě řekl prý p. arcib. Kordač, že mohou býti z arc. ol. pouze 3 alumni. Ujednání se žádné nestalo. Tolik mi sdělil nejdp. arcib. Stojan. 31. 3. 1922." List datován 20. 3. 1922, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

21 Srov. A. C. Stojan, 30. 1. 1923, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

22 Srov. Norbert Klein, 6. 2. 1923, Brno. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

23 Srov. A. C. Stojan, 23. 2. 1923, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818. Uvedeno je 5 000 Kč na jednoho alumna s odůvodněním, že poměry v Itálii jsou dražší a chovanci následkem intenzivnějšího studia než u nás a nezvyklého podnebí musejí mít i lepší stravu než chovanci u nás.

24 František Zapletal (1861–1935), vicerektor České koleje v Římě, později pražský světící biskup. Srov. Jiří Kettner, *Dějiny pražské arcidiecéze v datech*, Praha: Zvon, 1993, s. 243. Tomáš Parma, „Francesco Zapletal (1861–1935), primo vicerettore del Bohemicum," in *Dal Bohemicum al Nepomuceno,* s. 69–92.

25 Opět je opakováno odvolání se na výnos ministerstva ze dne 11. března 1914 č. 753 čís. 17/B ai 1914 čís. místodržitelství českého 87:752, kterým mělo být údajně povoleno

rektorátu Germanika opět dotázal na možnost posílání studentů.[26] Vicerektor odpověděl, že válka velmi zhoršila finanční situaci koleje. Alumni z olomoucké a brněnské diecéze mohou být přijati, ale musí jim být placena část penze.[27] Stojan v odpovědi prosil o zprávu, až se nějaká „volná místa" pro Moravu naskytnou, aby je mohl zaplnit.[28] Možnost studia v Collegiu Germaniku nevypadala příliš nadějně.

Sám papež Benedikt XV. s ohledem na vznik samostatného Československa ve zvláštním listu československému episkopátu Saepe Nobis z 30. listopadu 1921 zdůraznil myšlenku, aby Česká kolej byla rozšířena pro všechny diecéze v Československu.[29] Stejně tak jeho nástupce papež Pius XI. prosazoval Českou kolej jako kolej pro celé Československo.[30]

Ale stále představovalo problém finanční zajištění nečeských alumnů v Bohemiku. V rámci jednání se státem se Stojan opakovaně odvolával na výnos z 11. března 1914, jímž mělo být „povoleno přijati do České kolleje v Římě 15 kandidátů stavu duchovního z Moravy na účet moravské Matice náboženské. Jelikož však téhož roku 1914 vypukla světová válka, nebylo výhody této použito a do Říma nebyl žádný kandidát poslán na studia."[31]

Zatím byl tedy v Římě jediný olomoucký alumnus – Hájek. Vicerektor Bouzek se o něm vyjadřoval pochvalně, ale doporučoval, aby si odbyl vojnu. Ohledně koleje upozorňuje Stojana na myšlenku, aby se československá kolej stala strážkyní hrobu sv. Cyrila a dostala kostel sv. Klimenta. „Budou potíže, ale idea byla všem milá a slíbeno i svatým otcem věc zrale uvážiti."[32] V červnovém listu nejen připomíná touhu, aby Česká kolej dostala do opatrování kostel sv. Klimenta (doporučováno, aby se do jednání vložil arcibiskup Stojan), i sám papež a kardinál Gasparri jsou

---

přijmout do České koleje 15 kandidátů stavu duchovního z Moravy na účet moravské matice. Srov. Zapletal, 6. 2. 1923, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

26 Srov. A. C. Stojan, 6. 3. 1923, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/IV, kart. 817.

27 Srov. Michael Hofman SI, 12. 3. 1923, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/IV, kart. 817.

28 Srov. A. C. Stojan, 26. 4. 1923, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/IV, kart. 817.

29 Srov. Josef Bezdíček, *25leté jubileum papežské koleje Nepomucena v Římě: 70 let od založení České koleje: Věnováno Nejčistší Matce Boží a svatému Josefu*, Roma: Typis Pontificiae Universitatis Gregorianae, 1954, s. 13.

30 Srov. tamtéž.

31 Srov. A. C. Stojan, 26. 4. 1923, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

32 Srov. Bouzek, 18. 4. 1923, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

myšlenkou nadšeni, ale jsou si vědomi obtíží v případě stavby Československé koleje na hrobě sv. Cyrila:

> Takhle se mi zdá, že kolej zůstane navždy kolejí jen českou, v níž budou Moravané a Slováci hospitovat. Nikdo se o to nezajímá z Moravy, a M. Kmetko mi pravil, že Slováci se akce na postavení českoslov. koleje nezúčastní; dokud se jim nedá právo v této koleji, jaké mají biskupové čeští. To zase se českým biskupům nezdá: když oni nashromáždili jmění nynější, jest nutno, aby stejnou částí přispěli i bohatí biskupové slovenští, mají-li míti stejné právo na kolej jako čeští. Tenhle princip vyslovil i Sv. Otec při mé loňské audienci: ať si postaví velkou, novou kolej pro celou republiku a mají tam stejná práva.[33]

Jednání o finančním zajištění pokračovalo. Zapletal litoval, že arcibiskup Stojan churaví, „jistě by se přimluvil u min. Šrámka a Bechyně."[34] V odpovědi Zapletalovi se vysvětluje, že odpověď nebyla zaslána, protože arcibiskup Stojan uvedl, že s arcibiskupem Kordačem mluvil osobně, a není tedy nutné již odpovídat. „Co mluvil v Praze, neřekl a nezaznamenal."[35] V červnu 1923 se pak předběžně generální vikář Leopold Prečan dotázal na návrhy možných kandidátů studií v Římě.[36]

V listopadu arcibiskup Kordač informoval nového olomouckého arcibiskupa Leopolda Prečana o nutnosti sbírky na budovu nunciatury (nuncius pobýval v arcibiskupském paláci) a na českou kolej.[37] Prečan se nejprve dotázal, jakým způsobem bude přispívat sám Kordač a ostatní biskupové (sbírky nebo z výnosů biskupství).[38] Kordač odpověděl, že koná jak sbírku, tak zasílá svůj příspěvek.[39] Neradostná zpráva však přišla ze Zemské správy politické na Moravě, která sdělila:

> Podle vyšetření nebylo dosud rozhodnuto o otázce přijímání chovanců z Moravy do „České koleje" v Římě. (…) poněvadž přijímání kandidátů stavu duchovního z Moravy do této koleje na místa bezplatná resp. z náboženského fondu dotovaná také posud projednáno není, musí ministerstvo školství a nár. osvěty ponechati,

---

33 Srov. Bouzek, 6. 6. 1923, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
34 Srov. Zapletal, 17. 6. 1923, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
35 V listu je také informace o špatném zdravotním stavu arcibiskupa Stojana, který mu nedovoluje úředně jednat. Srov. 20. 6. 1923, Olomouc; Zapletal, Prečan, 19. 6. 1923, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
36 Poznámka z 22. 6. 1923. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
37 Srov. František Kordač, 23. 11. 1923, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
38 Srov. Prečan, 4. 12. 1923, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
39 Kordač, 8. 12. 1923, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

aby náklad za jejich vydržování, pokud tam byli vysláni, byl hrazen těmi, kdož je tam vyslali.[40]

Zesnulý arcibiskup Stojan se mýlil v předpokladu, že někdejší ministerstvo kultu a vyučování svolilo, aby do české koleje v Římě bylo přijímáno 15 kandidátů z Moravy na účet moravského náboženského fondu. Alumni byli stanoveni pouze pro české diecéze, pro ně bylo v české koleji v Římě systemisováno dvacet osm míst (devět pro Prahu, deset pro Hradec Králové, pět pro Litoměřice a čtyři pro České Budějovice).[41]

Obě výše uvedené neradostné odpovědi zaslal následně Prečan Kordačovi s prosbou, „aby nejdůstojnější episkopát český dobrotivě rozhodl, kolik míst systemisovaných v české koleji římské mohl by přenechati arcidiecézi olomoucké a diecézi brněnské."[42]

Arcibiskup Kordač v odpovědi uvedl, že je třeba řešit stavbu nové koleje a z dotací náboženské matice mimočeské diecézím nic podstoupit nemůže. Dotaci alumnů z Moravy a ze Slovenska si musí příslušní biskupové zajistit sami. „Ježto vláda klade překážky rozšíření a prohloubení studia filosoficko-theologického u nás, bude pro nejnadanější kandidáty kněžství celé republiky česko-slovenská kolej v Římě se svým pěti- až šestiletým studiem nezbytnou náhradou."[43]

Prečan se snažil opatřit dotace z náboženského fondu.[44] Hendrych uvedl, že kromě varianty postoupení dosavadních míst pro Čechy v koleji Moravanům (nereálné), může olomoucký ordinariát podat žádost na mimořádné dotace pro moravské alumny.[45] O výsledku jednání opět Prečan informoval biskupa brněnského.[46]

Rozhodnutí o vybudování nové společné koleje bylo vnímáno jako potřebné, náročnější však bylo finanční zajištění. Podle původní myšlenky měl třetinu částky opatřit episkopát, třetinu krajané z Ameriky a třetinu chtěl dát sám papež.[47]

---

40 Srov. Presidium zemské správy politické, 16. 1. 1924, Brno. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
41 Srov. Hendrych, 25. 1. 1924, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
42 Srov. Prečan, 29. 1. 1924, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
43 Kordač, 17. 2. 1924, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
44 Prečan, 1. 3. 1924, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
45 Srov. Hendrych, 6. 3. 1924, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
46 Srov. Prečan, 13. 3. 1924, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
47 Srov. Bezdíček, *25leté jubileum*, s. 15–16.

Z Olomouce byl tedy vznesen dotaz pražské nunciatuře na výši potřebné sumy na vybudování nové České koleje, kolik by měla každá diecéze přispět, ale také jaká práva bude mít olomoucký arcibiskup v nové koleji a kolik alumnů tam bude moci posílat. Bez těchto upřesnění předpokládal, že není možné nadchnout lid pro sbírky a finančně podpořit stavbu koleje.[48] Od arcibiskupa Kordače přišlo upozornění, že o tom už měla jednat biskupská konference v roce 1923.[49] Uvědomíme-li si, že arcibiskup Stojan zemřel 29. 9. 1923, je velmi pravděpodobné, že do těchto jednání s ohledem na svůj zdravotní stav již příliš nezasahoval.

Prečanovi tedy nezbylo nic jiného, než se opět zeptat na počet alumnů z Moravy, které bude moci poslat do nové koleje, protože tento údaj je nezbytný pro sbírání příspěvků mezi klérem a lidem. Zároveň žádá o sdělení přesné sumy, která je nutná na vyživování alumnů v Římě, aby se o ně mohl řádně postarat.[50]

S ohledem na zvláštní postavení českých diecézí se Prečan také obrátil na své spolubratry ze Slovenska, kteří také dosud neměli místa v české koleji. Biskupovi do Nitry vyslovil svoji starost v otázce příspěvku na stavbu kolegia Nepomucena v Římě a počtu míst pro alumny jednotlivých diecézí.[51]

Biskup Karol Kmeťko z Nitry odpověděl, že přislíbil fundaci, která ale bude splatná až po jeho smrti a do té doby z ní bude brát úroky.[52]

Sám arcibiskup Prečan se rozhodl přispět na Nepomucenum i přes to, že „záležitost stabilizování počtu alumnů z mé arcidiecéze nelze dosud pokládati za skončenou, a přes katastrofální ztráty na arcibiskupských statcích." Závazek platby však bral pouze na sebe, „nezavazuje svého případného nástupce."[53]

Finanční zajištění nové koleje bylo velmi důležité, ale nepředstavovalo jedinou otázku. Bylo třeba také dohodnout, kde budou chovanci studovat a jak bude kolej fungovat. Biskup královéhradecký Karel Kašpar, absolvent Bohemica, v únoru 1926 napsal rozklad o studiu římských

---

48 Srov. Nepodepsáno, 15. 3. 1924, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

49 Srov. Kordač, 17. 3. 1924, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

50 Srov. Prečan, 20. 3. 1924, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

51 Srov. Prečan, expedováno 21. 3. 1924, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/ /VIII, kart. 818.

52 Srov. Karol Kmeťko, 25. 3. 1924, Nitra. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

53 Srov. Prečan, 11. 4. 1924, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

alumnů na Gregoriáně nebo na Propagandě. Velmi se také zasazoval, aby budoucí rektor byl vždy Ital, aby mohl být bez problémů přijímán Čechy, Němci a Slováky.[54]

Arcibiskup Prečan si byl vědom svých nedostatečných zkušeností v této záležitosti (v Římě nestudoval), proto žádal o názor litoměřického biskupa Grosse.[55] Biskup Gross mu vysvětlil, že pro studium na Gregoriáně je arcibiskup Kordač a biskup Klein. Ale pokud by bylo rozhodnuto pro studium na Propagandě, bylo by vhodné stavět kolej na Janiculu (z důvodu dostupnosti). Nic dalšího však k tomu neví a s Římem nemá žádný styk.[56] Prečan proto odpověděl Kašparovi, že s ohledem na svoji neznalost dané problematiky nehodlá rozhodovat, kde mají chovanci studovat.[57]

Ač to vypadalo, že rozhodnutí pro stavbu nové koleje je všeobecné, záhy byl Prečan dotazován od nuncia z Prahy na názor, zda je třeba skutečně postavit novou kolej, nebo stačí jen přebudovat stávající na Via Sistina. S tím, že arcibiskup pražský se dle nuncia staví kladně k pouhému přebudování stávající koleje a zdůvodňuje to tím, že biskupové slovenští chtějí mít svoji vlastní kolej a také že biskupové Čech a Moravy neseženou dostatečný obnos na zbudování nové koleje a z Via Sistina je blízko na Gregoriánu.[58]

V odpovědi Prečan připomněl skutečnost, že Moravané studovali na Germaniku, Česká kolej byla jen pro Čechy, i když nyní tam má jednoho bohoslovce. Také papež podporuje zamýšlenou stavbu nové koleje, neboť stará je již nevyhovující.[59]

Přestavba stávající koleje se již více neřešila a pokračovaly sbírky na novou kolej, za podporu římských studií pochválil československý episkopát papež Pius XI.[60] V květnu 1927 byl pak Prečan zván rektorem Ottavianim na slavnost svěcení základního kamene (31. 5. 1927),[61]

---

54 Srov. Karel Kašpar, 7. 2. 1926, Hradec Králové. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
55 Srov. Prečan, 30. 3. 1926, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
56 Srov. Josef Gross, 4. 4. 1926, Litoměřice. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
57 Srov. Prečan, 11. 4. 1926, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
58 Srov. Nunciatura, 21. 4. 1926, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
59 Srov. Prečan, 1. 5. 1926, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
60 Srov. Kordač, 12. 3. 1927, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.
61 Srov. Alfredo Ottaviani, 4. 5. 1927, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

z účasti se z časových důvodů omluvil.[62] Na stavbu koleje bylo však potřeba nemálo finančních prostředků, a tak Prečan nabádal kněze a věřící, aby přispívali dary a sbírkami na českou kolej.[63] Prosil také o pomoc mons. Jana Šrámka, aby se přimluvil u vlády (ta měla snad dokonce slíbit jeden milion Kč) s tím, že Nepomucenum je ve velké finanční tísni kvůli dluhům.[64]

3. Pontificium Collegium Nepomucenum

Pro budoucí kolej však bylo důležité schválit také stanovy. V únoru 1929 byly československým ordinářům zaslány stanovy Bohemica k posouzení.[65]

Superior František Kutal žádal, aby stanovy více odpovídaly Kodexu kanonického práva,[66] svaté přijímání mělo být denní,[67] vyslovil požadavek, aby byl v koleji stálý spirituál, ne Ital, ale Čech, Rakušan nebo Bavor, ranní a večerní meditace měla být před svatostánkem, punkta měl večer dávat spirituál, meditace měla být systematická, studia na Propagandě označil za méněcenná a doporučoval: „Gregoriana nebo Collegio Pontificio."[68] Prečan také doporučoval, aby byl spirituál Čech, a ne Ital, a bydlel v koleji.[69]

Bylo třeba stanovit, jaký jazyk se bude v koleji užívat s ohledem na budoucí pastorační působení studujících kleriků. Jedním z návrhů bylo

---

62 Srov. Prečan, 20. 5. 1927, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

63 Např. od mons. Snášela 30 000 K, Pavelčíka 5 000 K, sbírky 36 000 K v roce 1928, dar kapituly 100 000 K a jednoty duchovenstva 10 000 K v roce 1929, což k 12. 4. 1929 i s ostatními dary činilo 200 000 lir. Srov. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

64 Srov. Prečan, 27. 11. 1928, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

65 Srov. Nepodepsáno, 5. 2. 1929, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

66 K posouzení byly zaslány stanovy z roku 1893.

67 To bylo doporučeno sv. Piem X. v roce 1905.

68 František Kutal, 19. 2. 1929, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

69 Opět také zmínil, že mu není známo, kolik alumnů bude moci být z Moravy. Srov. Prečan, 8. 3. 1929, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

používat střídavě češtinu, slovenštinu a němčinu s tím, že by nebyl špatný jiný alternativní jazyk (italština).[70]

V listopadu 1929 se biskupové po slavnostním vysvěcení Nepomucena rozhodli zaslat ministerstvu školství žádost, aby zvýšilo dotaci na alumny na 8 000 K ročně. Zároveň měli stanovit maximální počet alumnů na dvacet, proto se biskup Kupka ptal, kolik jich tam hodlá Prečan poslat.[71] Prečan odpověděl, že chce posílat jednoho až dva alumny ročně, aby v Římě měl pak pět až šest alumnů.[72] Tento postoj podporoval i superior Kutal, uvedl, že šest alumnů bylo maximum olomouckých studentů v Germaniku na počátku 20. století.[73]

Prvním alumnem za olomouckou arcidiecézi v Nepomucenu byl Jaroslav Kantor, původem studující za arcidiecézi pražskou.[74]

Arcibiskup Prečan se zajímal o římské studenty, např. v korespondenci se spirituálem Storkem chválil, že alumni mají přehled o událostech v Československu (jednání o novém školském zákoně).[75]

Někdejší spirituál Spáčil doporučil Prečanovi, aby kandidáty do Nepomucena vybíral buď už z nastupujících studentů bohosloví, nebo po prvním ročníku. V koleji tehdy měla pražská arcidiecéze devět alumnů, brněnská dva a olomoucká pouze jednoho (a k tomu ne příliš nadaného). Výslovně však uvádí, že do Říma je třeba posílat studenta, který tam chce jít rád, má nadání a je zdráv, protože studijní řád klade na duševní a tělesné síly dosti velké požadavky.[76] Prečan se však odvolává na to, že pro olomouckou arcidiecézi nejsou v Nepomucenu volná (financovaná) místa, musí tedy alumny vydržovat z vlastních prostředků a ty jsou omezené (vypisuje také sbírky na přestavbu kněžského semináře). Neradostné informace o alumnu Kantorovi ho netěšily, připomněl také, že tento původně studoval za Prahu, ale žádal o převzetí do rodné olo-

---

70 Srov. Ordinariát – Zéla, 25. 11. 1930, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

71 Srov. Josef Kupka, 25. 1. 1930, Brno. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

72 Srov. Prečan, 30. 1. 1930, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

73 Srov. František Kutal, 1. 2. 1930, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

74 Srov. Kutal, 5. 6. 1931, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818. Kantor byl v koleji v letech 1929–1935. Srov. Catalogus alumnorum. Pontificii Collegii Nepomuceni in Urbe olim Pontificii Collegii Bohemi. Liber Primus ab anno academico 1929/30 usque ad annum academicum 1989/1990, s. 7.

75 Korespondence únor 1933. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

76 Srov. Bohumil Spáčil, 12. 5. 1933, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

moucké arcidiecéze, s čímž Prečan jen na doporučení rektora Nepomucena souhlasil. Arcibiskup výslovně uvádí, že nemá proti Nepomucenu ani nejmenší animositu, ale není v jeho finančních možnostech poslat tam více bohoslovců.[77]

Po dokončení stavby bylo nutné také zaplatit veškeré výdaje, ale peněz se nedostávalo. Arcibiskup Kašpar v červnu 1933 proto požádal arcibiskupa Prečana, aby dovolil použít peníze, které pro českou kolej věnoval kardinál Bauer (jednalo se o 302 000 Kč),[78] což Prečan obratem schválil.[79]

Jenže dluhy váznoucí na Nepomucenu se tím ještě nevyřešily. Arcibiskup Kašpar navrhl jednoduché řešení, aby zbývající dluhy ve výši 2 330 286 Kč zaplatili biskupové z Moravy a Slovenska, protože čeští biskupové již přispěli.[80] Toto řešení Prečana nepotěšilo, na jedné straně zjišťoval, kolik peněz by mohl sehnat, ale na druhou stranu raději svolal poradu moravských a slovenských biskupů.[81] Prečan o příspěvek žádal, a to úspěšně, i velmistra Německého řádu[82] a továrníka Baťu.[83]

V červnu 1934 se sešli moravští a slovenští biskupové na Velehradě, aby projednali otázku zaplacení dluhů váznoucích na Nepomucenu. Prečan připomněl, že moravští a slovenští biskupové nemálo přispěli na vybudování nunciatury, ovšem po odchodu nuncia Micary, za jeho nástupce Marmaggiho, vystoupila do popředí otázka vybudování koleje, proto byly peníze určené na nunciaturu (včetně těch z Moravy a Slovenska) poslány do Říma. Za nuncia Ciriaciho se opět připomněla otázka koupě paláce pro nunciaturu. Tak bylo na budovu nunciatury celkem věnováno z diecézí českých, jež mají dle katalogů dohromady 5 311 889 katolíků, 1 146 075 Kč. Z diecézí moravskoslezských, jež mají 2 807 014 katolíků, obnos 3 440 000 Kč. Z diecézí slovenských, jež mají dle katalogů dohromady 2 513 318 katolíků, obnos 1 344 300 Kč. Z těchto čísel bylo

---

77 Srov. Prečan, 26. 6. 1933, Olomouc. V zápisu z konference biskupů Moravy a Slovenska z 15. 6. 1934 opětovně uvádí dvě místa, na které nárok přestal. Srov. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

78 Srov. Kašpar, 23. 6. 1933, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

79 Srov. Prečan, 6. 7. 1933, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

80 Srov. Kašpar, 31. 1. 1934, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

81 Srov. Prečan, 5. 2. 1934, Olomouc. Prečana, červen 1934, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

82 Věnoval 15 000 Kč, červen 1934. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

83 Červen 1934, Olomouc. Baťa v červenci 1934 věnoval 10 000 K s ohledem na to, že již přispívá na několik oprav a staveb kostelů a nemůže dát více. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

jasně patrné, že čeští biskupové přispěli méně a mohli tedy peníze zaslat pro Nepomucenum.

Navíc biskupové Československa sice mají mít v Nepomucenu stejná práva, ale arcibiskup pražský prostě uložil moravským a slovenským biskupům, aby zaplatili dluh. Tento požadavek moravští a slovenští biskupové odmítli. Prečan proto Kašparovi napsal, že je návrh nepřijatelný a že se celý episkopát bude muset na věci dohodnout. Nejenže na svůj dopis nedostal odpověď, ale navíc obdržel upomínku, aby biskupové moravští a slovenští zaplatili nedoplatek, a to do konce června 1934. Z tohoto důvodu se Prečan rozhodl svolat biskupy, což Kašpar odmítl s tím, že účast českých biskupů není třeba, poněvadž český episkopát učinil pro Nepomucenum nepoměrně více, nežli ostatní biskupové. Kdyby tito přispěli stejně jako episkopát z Čech, zbylo by ještě mnoho peněz.[84] Samozřejmě taková odpověď moravské a slovenské biskupy nepřesvědčila, naopak.

Biskupové Moravy a Slovenska se shodli, že episkopát z Čech nejenže nekonzultuje stavební úpravy s ostatními, i když biskupům Československa náleží v Nepomucenu stejné právo, navíc biskupové čeští mají výsadu odvádět svatopetrský haléř pro potřeby Nepomucena[85] a k tomu navíc dostávají příspěvky na dvacet osm systemizovaných míst od matice školské. Arcibiskup Prečan uvádí, že právě z důvodu finančních nároků si může dovolit zatím financovat v Římě jen jednoho chovance, kdyby mohl svatopetrský haléř dávat na chovance v Římě, mohl by si dovolit alespoň šest. Moravským a slovenským biskupům se tedy křivdí, když se jim vytýká, že nemají pro římská studia, resp. studium v Nepomucenu, jak si to přeje Sv. otec, porozumění, a když se poukazuje na příklad biskupů z Čech, kteří tam mají daleko více chovanců. Čeští biskupové mají tedy daleko více výhod než moravští a slovenští, proto je v pořádku, aby přinesli větší oběť.

Bylo jasné, že je třeba řešit dva problémy: 1. moravští a slovenští biskupové by měli mít stejná práva a povinnosti v Nepomucenu jako čeští biskupové; 2. je třeba dát českým biskupům najevo, že jejich postoj je nesprávný a je pociťován jako bezpráví. Vyslovili také návrh, aby všich-

---

84 Citovaná odpověď arcibiskupa Kašpara Prečanovi z 29. 5. 1934.

85 Srov. září 1936, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

ni českoslovenští biskupové kromě pražského arcibiskupa zaplatili za 100 000 věřících obnos 10 000 Kč na Nepomucenum.[86]

O tomto setkání ve věci dluhů váznoucích na Nepomucenu a jeho výsledku byl zaslán dopis mons. Ruffinimu,[87] sekretáři Kongregace pro semináře, a mons. Alfredu Ottavianimu.[88]

V srpnu 1934 pak vicerektor Nepomucena zaslal Prečanovi fotografie z konsekrace ústavní kaple. V děkovném listě Prečan zmiňuje i skutečnost úhrady dluhu váznoucího na Nepomucenu.[89]

S ohledem na opakovanou výzvu Kongregace pro semináře k posílání hojného počtu alumnů do Říma se Prečan dotázal, kolik je volných míst a jaké výhody mají čeští biskupové a proč. Připomněl, že moravské a slovenské diecéze před válkou posílaly studenty do Germanika, a navrhl, zda by rektorát Nepomucena nemohl žádat u kongregace pro semináře o přesun těchto fundací do Nepmucena. „Vím dobře, že dnes budou tyto fundace značně znehodnoceny, ale morální zisk, i kdyby se to podařilo, byl by veliký, poněvadž by se tím učinilo zadost spravedlnosti. Pomohlo by se tím i Nepomucenu a biskupům." Zároveň oznamuje, že hodlá poslat dva další chovance, a ptá se, co si s sebou mají vzít.[90] Černý odpověděl, že čeští biskupové měli ve staré koleji dvacet osm míst, která byla vydržována z výnosu z domů a obchodů, které kolej vlastnila na Via Sistina, a pak z výnosu z Českého hospice založeného Karlem IV., tento hospic Lev XIII. určil na vydržování chovanců z Čech. Podobně Lev XIII. a jeho nástupci věnovali svatopetrský haléř z Čech na tento účel. Nyní však byly domy (mimo Českého hospice) prodány, proto je z výnosů vydržováno jen čtrnáct chovanců, na něž také přispívá Náboženská matice česká (800 Kč ročně). Volná místa jsou rozdělena následovně: Praha čtyři, Hradec Králové pět (biskup Hais daroval koleji Villu v Trevi), Litoměřice tři a České Budějovice dva. Za alumny, kteří jsou nad tento počet, se platí měsíčně 500 lir. (S. C. Seminariorum snížila od nového roku tuto částku na 450 lir). V českých diecézích se pořádají také sbírky na kolej, které jsou taktéž využity na financování alumnů.[91]

---

86 Zápis o konferenci biskupů z Moravy a Slovenska, Velehrad 15. 6. 1934. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

87 Srov. Prečan, 28. 6. 1934, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

88 Srov. Prečan, 8. 7. 1934, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

89 Srov. Prečan, 9. 8. 1934, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

90 Srov. Prečan, 6. 9. 1934, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

91 Toto sdělení zaslal Prečan brněnskému a slovenským biskupům jako dodatek k biskupské konferenci konané na Velehradě. Srov. Prečan, 5. 10. 1934, Olomouc. ZA Opa-

Co se týká příchodu nových alumnů, tak školní rok začíná 4. listopadu, do té doby je nutné, aby chovanci byli již v koleji. S sebou si mají přinést osobní prádlo, ložní jim bude zapůjčeno. Doporučuje však, aby se vybraní kandidáti obrátili na chovance J. Kantora, který jim sdělí potřebné informace. „Tak dělávají to všichni zdejší chovanci."

Ohledně volných míst v Germaniku nebo Animě sdělil, že o převedení bylo žádáno opakovaně, ale dosud bez odpovědi. Další problém je v tom, že tato volná místa v Germaniku vlastně již neexistují, neboť tam tvrdí, že všechna byla zrušena a místo nich jsou jen místo polovolná, na něž je třeba doplácet polovinu částky, tj. 300 lir měsíčně.[92]

Prečan chtěl poslat do Říma dva kandidáty, vyžádal si proto od spirituála z Kroměřížského arcibiskupského gymnázia doporučení s požadavky: známky povolání ke kněžství, výborný prospěch, pevné zdraví.[93] Spirituál Vlach v odpovědi uvedl, že ze stávajících abiturientů není moc velký výběr, neb ti nejschopnější odcházejí do klášterů nebo do jiných seminářů, navrhl mu však tři kandidáty (Lyčka, Voral, Hurník).[94] Prečana zaujala zmínka o odchodu kandidátů do cizích diecézí a klášterů.[95] Vlach tento stav připisoval vlivu nějaké osoby, ale také tomu, že kroměřížský seminář je čistý a světlý, a olomoucký naopak tmavý a ponurý. V Olomouci také bývají alumni často nemocní, ač jinak byli zdraví, prý tam schází pořádná péče o nemocné. „Dnešní pokolení dává na tyto důvody víc váhy, než tomu bylo za našich dob; pokud pozoruji, je dnešní mladá generace poválečná i fysicky znatelně slabší, než bývalo dříve, proto je víc náchylna k nemocem a více se jich bojí." Ostatní důvody odchodu hodnotí jako osobní (studenti jsou také z jiných diecézí). Lituje toho, že už se neudílí v malých seminářích tonzura a nenosí klerika, myslí si, že kdyby toto zůstalo zachováno, chlapci by našli kněžské povolání. Zmiňuje však také skutečnost, že mnohé rodiny už nejsou křesťanské, a tak chlapec nemá vhodné zázemí.[96]

---

va, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

92 Srov. Václav Černý, 9. 9. 1934, Livorno. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

93 Srov. Prečan, 21. 7. 1934, Svatý Kopeček. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

94 Srov. František Vlach, 27. 7. 1934, Kroměříž. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

95 Srov. Prečan, 30. 7. 1934, Svatý Kopeček. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

96 Srov. Vlach, 4. 8. 1934, Kroměříž. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

Vlachův list důvěrně zaslal Prečan superiorovi olomouckého semináře Františku Kutalovi.[97] Ten uznal, že olomoucký seminář je sice starší budova a i pořádek v Olomouci je horší, protože v Kroměříži uklízí ženy, kdežto v Olomouci muži, protože ženské služebnictvo „odporuje církevním předpisům o seminářích." Odmítá však nařčení z větší nemocnosti alumnů v Olomouci (za posledních pět let byli vážně nemocni jen dva, a to jeden si přinesl chorobu už z Kroměříže). Také odmítá, že by kroměřížští chovanci chodili do jiných seminářů, když už jdou do semináře, tak ve velké většině právě do Olomouce.

> Ostatně záleží na duchu, který seminaristé kroměřížští do Olomouce přinášejí. Dokud nemůžeme přijati všech uchazečů, kteří se do Olomouckého kněžského semináře hlásí, nezáleží na tom, jdou-li seminaristé kroměřížští jinam. Když se však stane, co se stalo ve stud. roce 1933/34, že mezi sedmi bohoslovci I. ročníku (podotýkám, že tento ročník byl označován z Kroměříže za velmi dobrý), kteří museli ze semináře odejíti, bylo šest kroměřížských seminaristů, jest to zjev při nejmenším trapný. Když superior při skrutiniu zkoumá otázku povolání v prvním ročníku a táže se mezi jinými absolventů venkovských gymnasií, není-li snad z dřívějška škodlivých vlivů na duchovní pokrok, např. láska ze studentských let, a dostane v několika případech rozhořčenou dopověď: „což pak jsem seminarista?" jest více než trapným. Že za takových poměrů pozbývají seminaristé kroměřížští u svých kolegů vážnosti a situaci svou v dopisech seminaristům v Kroměříži zkreslují, nepřekvapuje.[98]

Je tedy patrné, že mezi kroměřížským a olomouckým seminářem (jeho představenými) panovalo určité napětí.

Prečan na konci srpna opět naléhal na spirituála Vlacha, aby doporučil nadané abiturienty s tím, že by bylo dobré, kdyby byli i ze zámožnějších rodin (mohli by si částečně přispět na pobyt sami), ale není to nutné, hlavně aby byli opravdu schopní.[99] V září jej pak žádá, aby abiturientům Bohumilu Hrubému a Vincenci Hurníkovi oznámil, že je hodlá poslat do Říma, pro praktické dotazy pak mají kontaktovat jáhna J. Kantora.[100] Do

---

97 Srov. Prečan, 14. 8. 1934, Svatý Kopeček. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

98 Srov. František Kutal, 14. 10. 1934, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

99 Srov. Prečan, 28. 8. 1934, Svatý Kopeček. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

100 Srov. Prečan, 29. 9. 1934, Svatý Kopeček. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

Říma však byli nakonec vysláni zmíněný Bohumil Hrubý[101] a jako druhý Ferdinand Neubauer.[102]

Na biskupské konferenci v prosinci 1934 se jednalo tedy opět o finančních otázkách,[103] ale i o fundacích z Germanika. Biskupové se usnesli, aby „římské fundace pro čsl. bohoslovce byly přeneseny z jiných římských kolejí do Nepomucena," ale bezvýsledně.[104] Kardinálu Kašparovi se alespoň podařila vyjednat možnost posílat kněze do Animy.[105] V listu od Kongregace seminářů se pak uvádí, že mají být německého původu a mluvit německy, aby mohli dodržovat řád Animy.[106] O dalším však již není žádných zpráv.

V prosinci 1934 přijal Jaroslav Kantor v Římě kněžskou ordinaci[107] jako první z poválečných studentů z Olomouce, následujícího roku se vrátil zpět do vlasti.[108] V říjnu 1935 byli do Říma posláni alumni Josef Petrušek a Florián Oral.[109]

V roce 1935 se zhoršila možnost zasílání peněz do Nepomucena, protože byly problémy s devizovým stykem s Itálií. Proto bylo rozhodnuto zasílat peníze přes nunciaturu. Ta vyšla žádosti vstříc a zprostředkovávala převod financí do Říma.[110]

---

101 V Římě studoval v letech 1934–1940, srov. Catalogus alumnorum Nepomuceni, s. 57.

102 Srov. Říjen 1934. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818. Neubauer studoval v Římě stjeně jako Hrubý v letech 1934–40, srov. Catalogus alumnorum. Nepomuceni, s. 60.

103 Na což se Prečan chystal velmi poctivě, i k článku z *Lidových listů* o padesátém výročí založení České koleje (4. 11. 1934) má připomínku, že si článek vůbec nevšímá Moravy, pouze přiznává, že byl Český hospic založen Karlem IV. také pro Moravu. Srov. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

104 Srov. List brněnského biskupa Jos. Kupky z 5. 3. 1935, Brno. List Breitenbachera z 8. 1. 1936, Kroměříž. Breitenbacher uvádí, že se bezvýsledně snažil nalézt dokumenty o „závazném právním stavu". ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/III, kart. 816.

105 Srov. Kašpar, 25. 1. 1938, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/III, kart. 816.

106 Srov. S. C. de Seminariis et de studiorum universitatibus, 16. 12. 1937, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/III, kart. 816.

107 Korespondence a fotografie z primice. Srov. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

108 Primici slavil 23. 12. 1934 v bazilice sv. Klimenta Srov. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

109 Oba v Římě studovali od roku 1035, ale Petrušek se vrátil do vlasti již v roce 1938, zatímco Oral zde byl až do roku 1040. Srov. Catalogus alumnorum Nepomuceni, s. 69–70.

110 Srov. korespondence prosinec 1935 – září 1938. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

Finanční situace v Nepomucenu se dokonce zlepšila, a tak v říjnu 1936 vykazovala účetní uzávěrka přebytek ve výši 65 954,80 lir.[111]

V roce 1936 studovali za olomouckou arcidiecézi v Římě alumni: Hrubý, Neubauer, Oral, Petrušek, Tobola[112] a kněz Josef Luska.

V září 1937 se superior kněžského semináře dotazoval, zda budou opět vysláni studenti do Říma. Doporučoval vybírat kandidáty již před prázdninami, aby se přes léto mohli učit italsky.[113] Arcibiskup žádal, aby byl vyslán alespoň jeden kandidát (nejlépe však, kdyby si mohl část nákladů platit sám).[114] Doporučen byl alumnus Josef Ryška,[115] který si sice nemohl přispívat na své studium, ale byl velmi nadaný, proto Prečan vzal veškeré náklady na jeho vydržování na sebe.[116]

V roce 1937 bylo v koleji již sedm chovanců z olomoucké arcidiecéze: Bohumil Hrubý, Ferdinand Neubauer, Josef Petrušek, Florián Oral, Jaromír Tobola, Josef Ryška[117] a Josef Luska. Následujícího roku při výběru kandidátů superior Hradil opět doporučoval, aby se výběr kandidátů konal co nejdříve, a ne až v říjnu, aby se dotyční mohli už přes prázdniny věnovat studiu italštiny.[118]

4. Olomoučtí studenti v Nepomucenu v letech 1938–1945

V roce 1938 se však změnila situace v Československu. Mnichovskou dohodou ze září 1938 získalo Německo Sudety a následně v březnu 1939 vznikl Protektorát Čechy a Morava. V říjnu 1939 přibyl do Říma kněz Josef Olejník, který sem byl poslán studovat církevní hudbu a zpěv na Papežském institutu pro církevní hudbu. V žádosti o doporučovací list prosil, aby bylo zmíněno, „že vyřízení pasu a ostatních potřebných žá-

111 Účetní uzávěrka pro biskupské konference r. 1936. Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818.

112 Tobola pobýval v koleji v letech 1936–1945, srov. Catalogus alumnorum Nepomuceni, s. 83.

113 Srov. Arcibiskupský kněžský seminář, 16. 9. 1937, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

114 Srov. Prečan, 20. 9. 1937, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

115 K osobě Ryšky podrobněji srov. Monika Menke, „Josef Ryška, kněz a kanonista," *Revue církevního práva* 48, č. 1 (2011): 37–47.

116 Srov. Prečan, 23. 10. 1937, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

117 Ryška studoval v Římě až do roku 1945. Srov. Catalogus alumnorum. Nepomuceni, s. 92.

118 Srov. září 1938. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

dostí bylo nynějšími okolnostmi ztíženo a prodlouženo, aby tedy laskavě vzali ohled na to, kdyby se žadatel ku přijímací zkoušce nedostavil včas.“[119]

Od roku 1939 tak v Nepomucenu pobývali za Olomouc chovanci: Bohumil Hrubý, Ferdinand Neubauer, Florián Oral, Josef Luska, Jaromír Tobola, Josef Ryška a Josef Olejník,[120] z nichž první tři byli v prosinci ordinováni ke kněžství. Rok 1940 začínal tedy v Nepomucenu radostně, ale válečná situace ovlivnila život i tam. A to zvláště v otázce financování. V červnu 1940 píše vicerektor Bezdíček, že kolej od ledna neobdržela žádné peníze od ordinariátů z protektorátu, i když ty je zasílaly, proto žádá, aby byly zasílány cestovními šeky Ultras na adresu jednotlivých alumnů.[121] V červnu 1940 se novokněží Hrubý, Neubauer a Oral vrátili zpět do vlasti.

V lednu roku 1941 dostal Prečan dopis z berlínské nunciatury, aby s výběrem kandidátů neotálel a jména nahlásil co nejdříve, protože vyřízení pasu se může protáhnout.[122] Superior Hradil vysvětloval, že za nastalé situace nelze nikoho posílat do Říma a také studium v zimě v akademickém roce 1939/40 bylo nuceně přerušeno (17. 11. 1939 zavřeny české vysoké školy včetně Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Olomouci), a tedy příprava byla méně dokonalá.[123] Prečan proto odpověděl nunciovi, že zatím kandidáty nemá, ale velmi si považuje nabízené pomoci s pasy.[124]

V červenci 1941 se ke studiu v Nepomucenu přihlásil Tomáš Řičánek, ale bylo mu oznámeno, že není naděje na získání povolení vycestovat.[125]

S ohledem na ztížení možnosti vyslat alumny na studia do Říma a na stejně tak obtížný návrat studentů do Protektorátu rozhodl Prečan, aby stávající chovanci Nepomucena, a to novokněz Tobola a posléze i alumnus Ryška, zůstali a studovali dále, což doporučoval olomoucký su-

---

119 Srov. Josef Olejník, 23. 10. 1939, Vsetín. ZA Opava, pob. Ol., AO, kart. 819, sign. C4/ /VIII.

120 V listě z 23. října 1939 v prosbě o doporučující list prosím, aby v listě bylo zmíněno také, že vyřízení pasu a ostatních potřebných žádostí bylo nynějšími okolnostmi ztíženo a prodlouženo. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

121 Srov. Bezdíček, 1. 6. 1940, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

122 Srov. Orsenigo, 15. 1. 1941, Berlín. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

123 Srov. František Hradil, 16. 2. 1941, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

124 Srov. Prečan, 20. 2. 1941. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

125 Srov. obal akt z července 1941. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

perior Hradil, zároveň doporučoval vymoci systemizované místo, aby mohla být vyplacena studijní dovolená.[126] Tobola měl být touto zprávou překvapen, bylo mu určeno, aby studoval biblistiku. V prosinci 1941 byl pak Ryška ordinován ke kněžství,[127] taktéž zůstal v Římě a započal studia církevního práva. Ryškovi byla za tímto účelem udělena studijní dovolená, stejně jako Josefu Olejníkovi.[128]

Olejníkovo studium bylo značně náročné, ale Prečan jej plně podporoval.[129] Mohl tak např. navštěvovat privátní hodiny klavíru. Zajímavé je Olejníkovo přiznání, že na studiích v Římě „ztratil veškeré sebevědomí," protože se jeho dosavadní znalosti ukázaly jako naprosto nedostatečné.[130]

Během války nemohli chovanci zůstat ani alespoň v korespondenčním styku se svými rodiči a příbuznými. Prostřednictvím arcibiskupství byly zasílány zprávy o studujících jejich rodinám, které taktéž mohly tímto způsobem odpovědět.[131]

5. Situace po druhé světové válce

Po skončení války v roce 1945 se vrátili kněží Ryška, Tobola a Olejník zpět do olomoucké arcidiecéze.[132]. S ohledem na to, že za války nebylo možné posílat nové alumny do Nepomucena, byly nyní posláni i kandidáti z vyšších ročníků, a to Jiří Batušek (5. ročník),[133] Jaroslav Studený (4. ročník),[134] Vojtěch Vičánek (3. ročník),[135] z mladších pak Josef Bená-

126 Srov. Hradil, 17. 10. 1941, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
127 Srov. Josef Ryška, 13. 11. 1941, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
128 Srov. složka březen 1942. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
129 Srov. Bezdíček, 21. 12. 1941, Řím. Prečan, 8. 1. 1942, Sv. Kopeček. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
130 Srov. Josef Olejník, 3. 2. 1942, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
131 Např. zpráva pro Olejníkovu matku a její dopis synovi, listopad 1944. Podobně se ptali na svého syna manželé Ryškovi, září 1944. Srov. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
132 Srov. složka září 1945. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
133 V koleji studoval do roku 1949, srov. Catalogus alumnorum Nepomuceni, s. 131.
134 V Římě studoval také do roku 1949, srov. tamtéž, s. 136.
135 Studoval zde také do roku 1949, srov. tamtéž, s. 143.

ček,[136] Zdeněk Daněk[137] a Jaroslav Slovák.[138] V dubnu 1946 už byl alumnus Batušek ordinován ke kněžství.[139]

Opět vyvstala také otázka financování. Od roku 1942 totiž nebylo možno zasílat peníze do Itálie a na veškeré výdaje půjčoval peníze Svatý stolec. Peníze z diecézí měly být zasílány jako splátka dluhu koleje Posvátné kongregaci pro semináře, a to do Švýcarska na apoštolskou nunciaturu.[140] Bylo tak možné činit i přes pražskou nunciaturu.[141] Prečan zaslal peníze, které pro tento účel za léta 1942–1946 ukládal na církevní účelový vklad.[142] I rodiče a příbuzní chtěli chovancům zasílat něco na přilepšenou, apoštol. nunciatura však žádala, aby nebyly peníze zasílány přímo jí, ale prostřednictvím příslušných konsistoří.[143]

Místo zesnulého kanovníka Stanovského navrhoval Prečan jako oficiálního reprezentanta Nepomucena, pověřeného československým episkopátem, Mons. Bezdíčka.[144] V září 1946 superior Hradil navrhl pouze dva kandidáty (Josef Motal,[145] Jaroslav Sychra[146]) pro Nepomucenum s odůvodněním, že přihlášek do semináře katastrofálně ubylo.[147] Ani netušil, že to jsou na dlouhou dobu poslední řádně vyslaní kandidáti.

Na biskupské konferenci v roce 1946 pak přednesl mons. Bezdíček referát o financování Nepomucena během války. Kolej dlužila asi 3 500 000 lir. Kardinál Pizzardo úspěšně žádal československé ministerstvo zahraničí, aby dovolilo posílat peníze z Prahy. Do Říma došlo asi 4 500 000 lir, z tohoto obnosu byla provedena i potřebná renovace koleje, která se za války odkládala. Právě vývoz peněz z Československa do Itálie

---

136 Benáček pobýval v koleji do roku 1951, kdy odešel do diecéze Trident, srov. tamtéž, s. 150.

137 V koleji pobýval do roku 1951, kdy odešle do diecéze Brixenské, srov. tamtéž, s. 145.

138 Srov. složka říjen a listopad 1945. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819. Slovák studoval v Římě do roku 1951, kdy odešel do diecéze Trident, srov. Catalogus alumnorum Nepomuceni, s. 148.

139 Srov. Bezdíček, 15. 7. 1946, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

140 Srov. Bezdíček, 11. 2. 1946, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

141 Srov. Nuntiatura Apostolica, 4. 3. 1946, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

142 Srov. korespondence květen–červen 1946. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

143 Srov. Opatrný, 20. 5. 1946, Praha. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

144 Srov. září, říjen 1946. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

145 Studoval v Římě do roku 1951, kdy odešel do diecéze Verona, srov. Catalogus alumnorum Nepomuceni, s. 167.

146 Pobýval v koleji do roku 1952, kdy odešel do diecéze Trident, srov. tamtéž, s. 172.

147 Srov. Hradil, 21. 10. 1946, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

představoval velký problém, mezi oběma státy nebyla uzavřena smlouva. Existovala pouze výměna kompenzační – dovoz československých výrobků a jejich prodej/výměna v Itálii – ministerstvo povolilo vývoz za 500 000 Kč. Kolej také získávala peníze za ubytovávání studujících italských kněží. Pro zlepšení finanční situace navrhoval prodej Českého hospice (nájem byl proděleč ný), doporučoval také stanovit počet míst pro jednotlivé diecéze (stejně jako to bylo v Bohemiku). Referát Bezdíček zakončil výzvou, aby biskupové hojně posílali alumny.[148]

Dne 2. března 1947 umírá olomoucký arcibiskup Leopold Prečan, kapitulním vikářem se stává biskup Stanislav Zela. V té době bylo za Olomouc v Nepomucenu devět alumnů (Batušek, Studený, Vičánek, Benáček, Daněk, Slovák, Tobola, Motal a Sychra).[149] Bezdíček však v jednom z listů vzpomenul, že se o některých alumnech proslýchá, že zde studují pro fakultu, doporučuje tedy, aby takoví byli ustanoveni daleko od Olomouce.[150] Studia v Římě se neměla stát pro absolventa zárukou kariéry, ale samozřejmě přestavovala určitou „investici", která mohla být (a zpravidla byla) následně využita v jeho profesním zařazení.

V rámci personálních změn bylo navrženo, aby se Ryška stal ekonomem Nepomucena, na tuto funkci si však netroufal, upozorňoval na fakt, že nemá praktické zkušenosti. Taktéž poukazoval na stáří svých rodičů.[151] Zela odpověděl nunciatuře, že Ryškovy důvody jsou uvážené, navíc je diecézi užitečný u manželských kauz a u soudu v kurii a také by o něm měl rozhodnout až nový arcibiskup.[152] Rektor Nepomucena Roveda přijal ponechání Ryšky v arcidiecézi jako užitečné, i když by pro kolej mohl vykonat také velmi mnoho dobrého.[153]

V listopadu 1947 už Bezdíček píše, že myslí, že rektor Roveda ani kardinál Pizzardo již nebudou Ryšku přemlouvat, když by jinak do Říma nešel dobrovolně. Upozorňuje také Zelu, aby se v oblasti doktorátů nejprve dohodlo s ordinářem, co kdo bude studovat. Dokonce v případě Slováků byly v koleji hrozné potíže, neboť si mezi sebou rozdělili, co budou studovat, aniž by k tomu dostali souhlas biskupů.[154] Zela v od-

148 Srov. prosinec 1946. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
149 Srov. složka únor 1947, ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
150 Srov. Bezdíček, 7. 7. 1947, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
151 Srov. Ryška, 18. 7. 1947, Skalička u Hranic. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
152 Srov. Zela, 25. 7. 1947, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
153 Srov. Roveda, 4. 8. 1947, Viterbo. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
154 Srov. Bezdíček, 5. 11. 1947, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

povědi potvrzuje, že Ryška do Říma nechce. To, že by alumni z Říma mohli počítat s ustanovením na nějakých význačných místech, označuje za pochybné. Diecéze nepotřebuje ctižádostivé kněze, ale opravdové dělníky Boží.[155]

V tehdejší době alumni neměli možnost často cestovat domů. Velmi těžká mohla být pro ně pak smrt někoho z příbuzných – nemohli se s nimi rozloučit, ani jim jít na pohřeb. S touto situací se setkáváme v případě Jaroslava Slováka, kterému zemřel otec a umíral bratr. Alumnus uvažoval vážně, zda má i nadále studovat bohosloví. Ale přijal nižší svěcení. Vicerektor Bezdíček mu doporučil dostudovat doma. Doma při rozhovoru se Zelou však potvrdil, že je rozhodnut pro kněžství, a po rozmluvě se superiorem se rozhodl opět odjet do Říma.[156]

Naopak velmi radostnou zprávou bylo jmenování nového arcibiskupa v Olomouci – Josefa Matochy, blahopřání podepsali alumni: Studený, Batušek, Vičánek, Slovák, Daněk, Benáček, Sychra a Motal.[157]

Výše zmíněná otázka vybírání konkrétních doktorských specializací pro alumny se stala problematickou např. u Jiřího Batuška. Ten byl sice původně určen pro studium morálky, asketiky a mystiky. Ale z neznámých důvodů začal studovat dogmatiku. Arcibiskup Matocha mu sice povolil ve studiích pokračovat, ale snažil se zjistit, kdo rozhodl o oné změně.[158]

Arcibiskup Matocha následně doporučil na studie do Říma v říjnu 1948 kněze Metoděje Zemka pro studium historie a bohoslovce IV. ročníku Bohumila Řezníčka, aby dokončil studia bohosloví a věnoval se studiu biblistiky.[159] Ale situace v Československu po událostech února roku 1948 svobodě již nepřála. Superior Hradil k vyřizování pasu bohoslovce Řezníčka až téměř prorocky píše: „Dá se předvídat, že se jednání o pas hodně protáhne, takže není potřeba s vystavením listin (…) příliš spěchat.“[160] Spěchat se nemuselo následujících čtyřicet let. Ve zprávě o ces-

---

155 Srov. Zela, 15. 12. 1947, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

156 Srov. korespondence prosinec 1947 – únor 1948. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

157 Srov. květen 1948. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

158 Srov. korespondence květen–červen 1948. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

159 Srov. korespondence říjen 1948. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

160 Srov. Hradil, 24. 10. 1948, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

tě arcibiskupa Matochy a biskupa Skoupého do Říma se dozvídáme, že ministerstvem zahraničí byly pasy povoleny jen pro samotné biskupy.[161]

Korespondence s Nepomucenem také neprobíhala pouze v otázce studia. Prostřednictvím vicerektora bylo zařizováno udělování dispenzí a vyznamenání, obstarávání formulářů, zasílání a předplatné *AAS*, *Osservatore Romano* a dalších.[162] Zásluhy představených Nepomucena nezůstaly bez ocenění, alespoň čestného. V březnu 1949 byl rektor mons. Roveda jmenován arcibiskupským radou v Olomouci. Titulem konsistorního rady chtěli vyznamenat mons. Bezdíčka, proto se dotazovali královéhradecké konzistoře, nemá-li námitek.[163]

Jistě potěšující zásilkou pro rodiče alumnů byly v roce 1949 fotografie z únorové audience u papeže Pia XII. Rodičům je rozesílal Ryška se slovy: „Váš syn nebude ve Vašem kruhu, ale duchovně bude s Vámi spojen. Je to ovšem oběť být od drahých odloučen po léta. Vím to z vlastní zkušenosti. Strávil jsem v Římě v Nepomucenu celou válku.“[164] Dokonce mnozí se se svými nejbližšími už nikdy ani nesetkali.

Situace se postupně horšila. V dubnu 1949 bylo oznámeno, že Národní banka československá v Praze nemůže z devizových důvodů dát povolení k poukázání peněz na apoštolskou internunciaturu v Praze.[165]

Chovanci Batušek a Studený žádali v červnu 1949 o možnost dalších studií v Římě, ale Matocha je povolal zpět do vlasti spolu s Vojtěchem Vičánkem, aby působili v arcidiecézi.[166] V květnu 1950 Matocha naopak povolil další studia bohoslovců Benáčka, Daňka a Slováka.[167]

Zpráva vicerektora Bezdíčka o mrtvici rektora Rovedy na konci srpna 1949 byla velmi smutnou, připojená informace, že systemizovaná místa představených byla 29. června zrušena, také nikoho nepotěšila.[168] V prosinci však již Bezdíček píše o zlepšujícím se stavu mons. Rovedy, ale i o finančních starostech.[169]

---

161 Srov. 17. 11. 1948, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
162 Srov. Tyto zprávy průběžně srov. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 818; sign. C4/VIII, kart. 819.
163 Srov. březen 1949. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
164 Srov. Ryška, 4. 4. 1949, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
165 Srov. Josef Rychter, 29. 7. 1949. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
166 Srov. korespondence červen–červenec 1949. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
167 Srov. Josef Matocha, 15. 5. 1950, Olomouc. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
168 Srov. Bezdíček, 6. 9. 1949, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.
169 Srov. Bezdíček, 6. 12. 1949, Řím. ZA Opava, pob. Ol., AO, sign. C4/VIII, kart. 819.

Omezení svobody v Československu se tak projevilo i koncem oficiálních styků s římským Nepomucenem. Papežská kolej Nepomucenum fungovala i po roce 1950, ale ordináři sem již nemohli svobodně posílat studenty z Československa. Také v rámci studovaného fondu končí materiály právě rokem 1950.

Do roku 1950 studovalo v Nepomucenu sedmnáct studentů,[170] z nichž pět se po roce 1948 nikdy domů nevrátilo (zůstali působit v Itálii). Z těch dvanácti kněží, kteří se vrátili působit do vlasti, se po roce 1948 s ohledem na římské studie stali režimu nepohodlné osoby (spolupracovníci Vatikánu) a někteří byli i odsouzeni a internováni. Jiří Batušek byl nejprve poslán k PTP (1951–1954) a v roce 1961 pak odsouzen k šesti letům odnětí svobody.[171] Florián Oral byl v letech 1950–1952 internován v Želivě a pak se vrátil do duchovní správy.[172] V Želivě byl internován i Jaromír Tobola.[173] Josef Ryška byl v roce 1950 odsouzen ke dvanácti letům vězení, propuštěn byl v roce 1960 a do duchovní správy se vrátil v roce 1966.[174] Vězením si prošel i Jaroslav Studený.[175] Římská studia jim nejen nebyla zárukou kariérního postupu, ale naopak jim ztěžovala jejich postavení ve vlasti.

Závěr

Papežská kolej Nepomucenum umožňovala studia v Římě pro bohoslovce z Československa. V prvních letech jejího fungování bylo nutné vyřešit financování a práva jednotlivých biskupů v koleji. Běžné fungování koleje pak narušila druhá světová válka a po roce 1948 byl násilně přerušen svobodný styk koleje a církve v Československu. Kolej však udržela kontinuitu a umožňovala studovat alumnům emigrantům, po roce 1989 slouží opět všem klerikům z Čech a Moravy.

---

170 Přehled studentů z olomoucké arcidiecéze srov. Jitka Jonová, „The Archdiocese of Olomouc and the Nepomucenum since the Establishment of the College until the year 1950," in *Dal Bohemicum al Nepomuceno*, s. 200.

171 Srov. Stanislav Balík, „Církevní procesy v olomoucké arcidiecézi," in *Církevní procesy padesátých let*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, s. 217.

172 Srov. tamtéž, s. 226.

173 Srov. tamtéž, s. 216.

174 Srov. tamtéž, s. 228.

175 Srov. Jaroslav Studený, *Já, odsouzený číslo 11783*, Olomouc: MCM, 1992, s. 198.

The Study of Clerics From Olomouc's Archdiocese in Rome at the Papal College Nepomuceno in the First Half of the 20th Century

Key words: Bohemicum; Nepomucenum; Archdiocese of Olomouc; Rome; Zapletal František, Prečan Leopold

Abstract: Prior to World War I, Clerics from Moravia studied in Rome at the Collegium Germanicum or at the S. Maria dell'Anima, while clerics from Bohemia studied at the Bohemicum. After the establishment of an independent Czechoslovakia, the archbishops of Olomouc wanted to continue to send students to Rome. With regard to the establishment of an independent Czechoslovakia, they began to consider establishing a common Czechoslovak college. First, it was important to resolve the issue of financial backing not only for the construction work but also for the operations of the college. Gradually, the number stabilized at 5–6 students, who also remained there during World War II. The normal situation came to an end, however, after the year 1948, with the beginning of the communist totalitarian regime in Czechoslovakia, when free contact (not only) with Rome terminated.

PhDr. Jitka Jonová, Th.D.
Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění
CMTF UP
Univerzitní 22
779 00 Olomouc